

Assuan Barajı ve Çevre koşulları

BOLLUK YILLARINI BEKLEYİŞ

Mısırda yapımı biten Assuan Barajı tartışmalara yol açmıştır. Şu anda sakıncaları üstün gelmektedir.

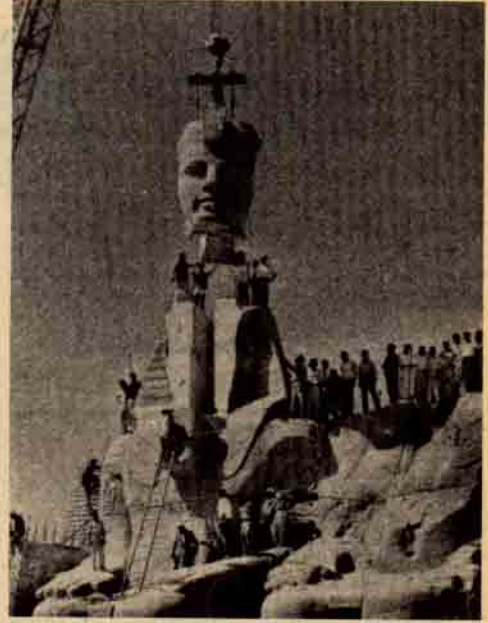
Beşbin yıldan beri Mısır Fellah'ları Nil kıyılarındaki toprakları sürdürdüler, durdular ve hiç bir zaman sonunda ürün alıp alamayacaklarını tamamiyle bilemediler. Bazan yağmur olmadı. Tarlalar susuzluktan kurudu. Bazan sel geldi ve üzerlerinde ne varsa alıp götürdü. Geçenlerde Kahire'nin dış işleri bakan vekili Nenovda, «artık o yedi bolluk, yedi kıtlık yıllarının şeytani devri daiminden kurtulduk», diyordu.

Buna rağmen Nil kıyısındaki bu çöl devleti, «içinden süt ve balın» aktığı bir memleket değildir. Mısır daha çok eskidenberi Tavratta bahsi geçen ve şeytani belâlardan kurtulmak zorundadır. Fakat bunlar onun başına şimdi yeni biten Assuan Barajı yüzünden yeniden dolanmaktadır, oysa bu baraj Mısırın tarımını bunalımdan kurtarmak ve Nil devletinden bir endüstri devleti yapmak için düşünülmüştü. Nil üzerindeki muazzam barajın bitirilmesinden beş yıl sonra Mısırın çevre koşulları çok sert bir şekilde değişmeğe başladı.

● Bitek ve minerallerce zengin olan Nil çamuru Baraj tarafından tutuldu ve fellahların tarlaları bu doğal ve mükemmel gübreden yoksun kaldılar. Eskisiyle kıyaslanamayacak kadar büyük bir ölçüde tarlalar çuni gübre ile gübrelenmek zorundadırlar.

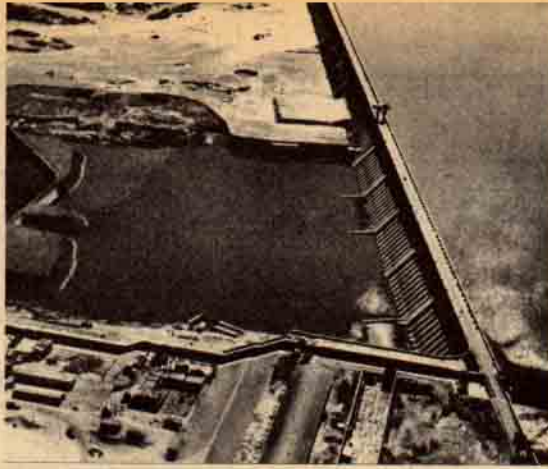
● Barajın altındaki tarlalar yeterli derecede sulanmıyor ve suları çekilemiyor, bu yüzden toprak tuzlanıyor ve elde edilen meyvaların kalitesi düşüyor.

● Çamuru kalmayan nehir denize aktığı yerde çok bol olan balık kaynaklarının azalmasına sebep olmuştur. Eskiden Mısır balıkçılarının yılda denizden çıkar-

Yeni yapılan Assuan barajının yükselen sularının altında kalmaması için eski Mısır'a ait kutsal heykel ve tapınaklar milletlerarası uzmanların yardımıyla parçalara ayrıldılar ve suyun tehdit edemeyeceği uzak ve yüksek yerlerde tekrar birleştirildiler. Burada ünlü Abu-simbel tapınağı gözükmektedir.

dıkları 18.000 ton sardalya ve Karides yeter derecede besin bulamadıkları için bu kıyılardan uzaklaşmışlardır. Gübre bakımından besleyici Nil çamuru kesilince yosunlarda kalmadılar.

Assuan barajı Nil'in sularını toplamakta, su taşmalarını ön'mekte ve memlekete elektrik sağlamaktadır. Fakat bun'arın yanında önceden kestirilemeyen bir çok belâlar da getirmiştir.

● Artık tamamiyle berraklaşmış olan Nil suyunun akış hızı o kadar fazlaştı ki, kıyılardaki toprakları alıp götürmeğe ve köprülerin altını oymağa başladı.

● Şehirlerde evlerin temelleri çimentoyu etkileyen tuzlar tarafından sarıldı. Eskiden Nilin her yükselişince yükselen toprak altı suları bunları alıp götürürlerdi.

● Fare ve sıçanlar şehir ve köylerin başına büyük birer belâ oldu. Eskiden yükselen sular bu zararlı hayvanları öldürürdü.

● Suda yaşayan parazitlerin yaşama koşulları iyileşti, Nil veya baraj gölünde yıkanan insanlar, deriden ve kan yolları aracılığı ile bağırsaklara ulaşan minicik parazitler yüzünden «Bilharziöz» hastalığına tutuldular. Aşağı Nil'de her üç kişiden biri (eskiden bu yirmide birdi) bu hastalığa yakalandı, baraj gölünde bu oran % 75'e kadar yükseldi. Bu sancılı karaciğer, dalak ve bağırsak iltihaplarına ve insan ömrünün çabukça azalmasına sebep olur.

Kısmen hiç beklenmeyen, kısmen bu kadar önemli oldukları tahmin edilmeyen yan etkilerine rağmen baraj Mısır'a tartışılmayacak kadar önemli faydalar da getirmiştir. Devamlı surette akan nehir 1972 ve ondan sonraki yıllarda kuraklığın

önüne geçmiştir, bundan başka elektrik üretmiştir. Buna rağmen Barajı yaptıran Nasırın tahmin ettiği gibi iktisadî ilerleme olmamıştır.

Geçen yıllar içinde Mısır'ın milyarları silâhlanma için harcanmıştır. Amaç olan endüstrinin kalkınması, geniş yüzeyleri kaplayan sulama sistemlerinin yapılması, köylerin elektrikleştirilmesi için gereken para yoktu.

Nil üzerindeki bu büyük duvardan yeteri kadar faydalanmak kabil olmamıştır. Yılda evlere ve fabrikalara on milyar kilowatt akım verecek olan işletmeye hazır on iki türbinden şu anda yalnız beşi çalışmaktadır.

Mısırlılar ilk önce baraj ile beraber gelen belâları atlatmak için uğraşmaktadırlar. Amerika'lı araştırmacılar Mısır bilim adamlarıyla beraber bir çözüm bulmağa çalışıyorlar. Buna rağmen barajın yan etkileri ortadan kalksa bile, ortada bir sorun kalmaktadır:

37 milyon olan Mısırın nüfusu her yıl bir milyon daha artmaktadır. Bu kadar yüksek bir artış karşısında alaycıların «Nasırın Piramidi» diye adlandırdıkları Assuan Barajının kapasitesi de ufak gelmektedir.

STERN'den